

۹۷۷۱ - (۹۷۷۱) روزنامه سوره
 مرکز انتشارات و نشر، تهران
 ۸۸۲۱، تهران
 ۹۷۷۱
 ۸۰۸۸-۳۳۳۳-۳۳۳۳
 آدرس: تهران
 آدرس: تهران
 آدرس: تهران
 آدرس: تهران
 آدرس: تهران
 آدرس: تهران

تاریخ تمدن

و

فرهنگ ایران زمین

تألیف: دکتر محمدنبی (محسن) سلیم

استاد دانشگاه آزاد

۱۳۹۰

۹۷۷۱-۸۰۸۸-۳۳۳۳-۳۳۳۳
 ISBN: 978-964-1215-00-8

تاریخ ناپایافته بود و گنگویر ۹۲

۲۵۳ - روزنامه

۹۰۱ - واپس ماندگی یا استغای تمدن و فرهنگ

(در تمدن)

۸۰۱

۲۶۷ - روزنامه

گفتار هشتم: رویارویی تمدن ها

۲۷۰

- گنگیمان شرقی و غربی

روزنامه روزه باغچه (روزنامه)

۱۲۱ - ایران در بازار تبادل فرهنگها

تعیینات

۲۲۱

۲۹۵ - روزنامه و فرهنگ

۲۶۱ - مابعد

۲۰۷ - روزنامه

۲۶۱ - فرهنگ و تمدن

۲۰۹

۲۶۱ - فرهنگ و تمدن

فهرست مطالب

۳۱۶ - روزنامه

۲۶۱ - فرهنگ و تمدن

۳۱۶ - روزنامه

۲۶۱ - فرهنگ و تمدن

۳۱۷ - روزنامه

۲۶۱ - فرهنگ و تمدن

۳۱۹ - روزنامه

۲۶۱ - فرهنگ و تمدن

۳۱۹ - روزنامه

۲۶۱ - فرهنگ و تمدن

۳۱۹ - روزنامه

۲۶۱ - فرهنگ و تمدن

۱۵

گفتار نخست: مبانی واژگان

- تاریخ

۲۷ - روزنامه

- تمدن

۴۷ - روزنامه

- فرهنگ

۴۸ - روزنامه

گفتار دوم: رابطه تمدن و فرهنگ

- تشابه یا تفاوت

۵۵ - روزنامه

- عوامل ایجابی

۶۱ - روزنامه

- زیرساخت ها

۶۷ - روزنامه

گفتار سوم: ویژگی های مدنیت ایرانی

- سرفصل های تمدن ایران

۷۱ - روزنامه

- نوآوری های ایرانیان

۷۵ - روزنامه

- فلسفه

۹۵ - روزنامه

- پزشکی

۹۸ - روزنامه

- موسیقی

۱۰۱ - روزنامه

- سفالگری

۱۰۴ - روزنامه

۱۰۶	- فلزکاری
۱۰۸	- معماری
۱۱۲	- نقاشی
۱۲۱	گفتار چهارم: جغرافیای فرهنگی
۱۲۲	- بستر طبیعت
۱۲۹	- مسئله‌ها و ویژگی‌ها
۱۳۷	- جغرافیا بر تاریخ
۱۴۳	گفتار پنجم: فرهنگ اجتماعی
۱۴۹	- نمو‌های استحاله اجتماعی
۱۵۳	- دین سالاران
۱۵۷	- عرفان‌گرایان
۱۶۱	- دو چهره از یک تمدن
۱۶۳	- اسرار جغرافیای فرهنگی ایران
۱۷۷	گفتار ششم: فرهنگ سیاسی
۱۸۰	- خصوصیات سیاست در ایران
۱۸۷	- استبداد در ایران
۱۹۱	- دیوانسالاری مدبرانه
۱۹۶	- بیگانه‌گریزی و توطئه
۲۰۳	گفتار هفتم: پیشینه تمدن ایران زمین
۲۰۴	- پیش از تمدن
۲۱۲	- ایران اساطیری
۲۱۵	- امپراتوری‌های باستانی
۲۲۱	- باورهای دینی
۲۳۰	- تمدن ایران اسلامی
۲۳۶	- نوزایی فرهنگی
۲۴۹	- جوهره تحول فرهنگی

۲۵۳	- واپس ماندگی یا ایستایی تمدن و فرهنگ
۲۶۷	گفتار هشتم: رویارویی تمدن‌ها
۲۷۰	- گفتمان شرقی و غربی
۲۸۵	- ایران در بازار تبادل فرهنگ‌ها
۲۹۵	تصاویر
۳۰۷	فهرست اعلام
۳۰۹	فهرست اشخاص
۳۱۳	فهرست مکان‌ها
۳۱۶	فهرست کتاب‌ها
۳۱۷	فهرست گروه‌ها
۳۱۹	منابع و مآخذ

۷۵۷	فراگیری
۷۹۲	تاریخ
۷۷	۷۷
۷۵۷	چهارم: جغرافیای فرهنگی
۵۶۲	پنجم: جغرافیای فرهنگی
۷۰۶	ششم: جغرافیای فرهنگی
۶۰۶	هفتم: جغرافیای فرهنگی
۳۳۳	هشتم: جغرافیای فرهنگی
۹۱۲	نهم: جغرافیای فرهنگی
۷۱۲	دهم: جغرافیای فرهنگی
۶۱۲	یازدهم: جغرافیای فرهنگی
۱۶۱	دوازدهم: جغرافیای فرهنگی
۱۶۲	سیزدهم: جغرافیای فرهنگی
۱۷۷	چهاردهم: جغرافیای فرهنگی
۲۸۱	پنجاه و یکمین: جغرافیای فرهنگی
۱۸۷	پنجاه و دومین: جغرافیای فرهنگی
۱۸۱	پنجاه و سومین: جغرافیای فرهنگی
۱۹۰	پنجاه و چهارمین: جغرافیای فرهنگی
۲۰۴	پنجاه و پنجمین: جغرافیای فرهنگی
۲۰۲	پنجاه و ششمین: جغرافیای فرهنگی
۲۱۱	پنجاه و هفتمین: جغرافیای فرهنگی
۲۱۵	پنجاه و هشتمین: جغرافیای فرهنگی
۲۲۱	پنجاه و نهمین: جغرافیای فرهنگی
۲۳۱	پنجاه و دهمین: جغرافیای فرهنگی
۲۳۶	پنجاه و یازدهمین: جغرافیای فرهنگی
۲۳۹	پنجاه و دوازدهمین: جغرافیای فرهنگی

دیباچه

ما فاتحان شهرهای رفته بر بادیم
 راویان قصه‌های رفته از یادیم

یکی از شایسته‌سالاری‌های بلند انسانی در عرصه ارج‌گذاری به مقام آدمیت و رسیدن به علوی معنوی در آن نهفته است که انسان بتواند رسالت ذات‌الوجودی خود را یک جا در آمیزه خرد، با ارزش‌های والای فرهنگ و معنویت پیوندزده و در همه حال و احوال ازین باغستان پر طراوت و پر بار که جوهر جان آدمی را سرشار از غنای عشق و رستگاری می‌سازد، به ذهن و روان خود جلال و روشنایی بیشتر بخشد. از آن جایی که تمدن و فرهنگ مجموعه اندوخته‌ها و ساخته‌های مادی و معنوی جامعه بشری را منظور می‌دارد؛ فلذا خارج از آن رسالت حیات انسانی؛ جنس کم ارزشی خواهد بود که خارج از عالم معنا قرار دارد. از این رو دانشمندان این عرصه، فرهنگ را صفت ذاتی جامعه قلمداد کرده و معتقدند: وقتی فرهنگ را از انسان با فرهنگ و خود آگاه و دارای ثروت و غنای انسانی بگیرند؛ وجودی خالی درست به سیمای یک تندیس تو خالی می‌گردد که تسلیم‌پذیر و جاذب رنگ است. پس هر لباسی را که بخواهند به سادگی بر تنش می‌کنند و پشت ویتترین می‌گذارند. ایران پیکره‌ای است فرهنگی و یگانه با بیش از ده هزار سال پیشینه تاریخ و

تمدن که همچنان بر فرهنگ پویای جهانی تاثیرگذار است. هر فرد ایرانی مکلف است گذشته پر بار تاریخی و فرهنگی خود را بشناسد تا بتواند در جهان پر تلاطم کنونی در برابر امواج تبلیغاتی بیگانگان بایستد. فرهنگ ایرانی فرهنگ نو پا و جوانی نیست که تازه پا به عرصه وجود گذاشته باشد و یا بن مایه‌اش را از دیگر فرهنگ‌ها و ملت‌ها وام گرفته باشد. لذا چه در دوران باستان و چه در هر زمان دیگری همواره در نوشتارهای ادبی، علمی و تاریخی کشورهای جهان از ایران و فرهنگ آن نام برده شده است. تقریباً پس از آغاز نهضت رنسانس در اروپا و شکل‌گیری دانش علمی تاریخ و باستانشناسی، به صورت علمی و آکادمیک منطقه شرق و به ویژه ایران مورد پژوهش و کاوش قرار گرفته و طی پژوهش‌های دامنه‌داری آثار بسیاری از این کاوش‌ها به دست آمده است. فلذا با توجه به یافته‌ها و پژوهش‌های انجام گرفته، امروزه دیگر برای جهانیان به خوبی آشکار گشته که تاریخ و تمدن ایران دارای چه دیرینگی و ارزشی می‌باشد. برکسی پوشیده نیست که یکی از والاترین و پر افتخارترین تمدن‌های جهانی که به دست بشر شکل گرفته، تمدن و فرهنگ ایرانی است. اما با توجه به موارد مستند پیدا شده و آثار برجای مانده، متأسفانه همچنان در بسیاری از کتابها، نوشته‌ها و گزارش‌های تحقیقی، متون دانشگاهی روزنامه‌ها، اخبار، سایت‌های اینترنتی و... هنگامی که از ایران نام می‌برند، به اقوام هند و اروپایی اشاره‌کنند؛ به گونه‌ایی که به ناگاه منطقه‌ای بسیار گسترده و مهمی از لحاظ تاریخی و فرهنگی و استراتژیکی به نام ایران که یک سر آن در مرزهای هند و چین و مرز دیگرش در آن سوی میان رودان می‌باشد، از روی نقشه محو می‌گردد!

پس پیشینه تاریخی کشوری که اکنون ایران نامیده می‌شود، در حقیقت تنها بخشی از ایران تاریخی است؛ نباید فراموش شود که تنها مرز تقریباً ثابت ایران در طی چند هزار سال، مرزهای آبی جنوبی است. اهمیت این مرز پرگهر در تاریخ، ریشه در ویژگی‌های مهمی دارد؛ از جمله:

۱- ایران یکی از خطوط بزرگ ارتباطی جهان بوده؛ زیرا از جوانب با بین‌النهرین، روسیه، شبه قاره هند، چین و اقیانوس هند ارتباط دارد و لذا یکی از

مراکز مهم ارتباطی برای اتصال شرق به غرب به شمار می‌آید. این ویژگی سبب شده تا ایران در درازای تاریخ همواره مورد توجه دولت‌ها و ملت‌های دیگر قرار گیرد.

۲- گوناگونی طبیعی و منابع معدنی، همواره زندگی ساکنان ایران را تحت تأثیر قرار داده است. وجود دشت‌های هموار در کنار کوه‌های بلند، جنگلهای انبوه در کنار بیابان‌های لم‌یزرع، آب و هوای سرد و خشک در کنار آب و هوای گرم و مرطوب، مرزهای متنوع آبی و خشکی، انواع زندگی گیاهی و جانوری و منابع طبیعی و معدنی از مظاهر این تنوع و گوناگونی هستند.

۳- ایران به خاطر موقعیت خاص تاریخی و جغرافیایی، همواره از مراکز مهم تمدن ساز در جهان به حساب آمده و نام آن در کنار تمدن‌های کهنی چون: آشور، بابل، سومر، مصر، یونان و فینیقیه با عظمت یاد شده است.

لذا دستاوردهای مادی و معنوی ایرانیان از یک سو، نشانه‌هایی ویژه دارد و از سوی دیگر، مجموعه این دستاوردها است که این تمدن را می‌سازد. مجموع مطالعاتی که در زمینه‌های گوناگون فرهنگ و تاریخ و زبان و دین و اقتصاد و سیاست ایران انجام می‌شود، هم ما را با جنبه‌های گوناگون تمدن ایرانی آشنا می‌کند و هم داشتن تصویری هرچند اجمالی از ویژگی‌های این تمدن می‌تواند به این مطالعات جهت بدهد.

شایان ذکر است که با وجود پرداختن اهل قلم به جنبه‌های تمدن و فرهنگ ایران و اسلام، تاکنون کتابی جامع و تحلیلی، آن هم با جزئیات بسنده و جذاب در این باره تألیف نشده است. البته نمی‌توان منکر ارزش و سودمندی پاره‌ای از تالیفات موجود شد. از جمله:

زمینه فرهنگ و تمدن ایران: علیقلی محمودی بختیاری - ایران، آئین و فرهنگ: محمود افتخارزاده - سهم ارزشمند ایران در تمدن جهانی: عبدالحمید نیر نوری - تمدن ایران در دوران انتقال به عالم اسلامی: محمد محمدی ملایری - نقش ایران در فرهنگ اسلامی: علی سامی - تمدن و فرهنگ اسلامی: علی اکبر ولایتی و حتی